

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår referanse: 23/00452-9
Arkivkode: 035
Saksbehandler: Marte Malones
Deres referanse:
Dato: 17.01.2023

Uttalelse fra KS storbynettverk: utfordringene på vann- og avløp krever samarbeid mellom stat og kommuner

Kommunene er pålagt å sikre sine innbyggere trygg forsyning av drikkevann og en forsvarlig håndtering av avløpsvann. Svikt i vann- og avløpstjenestene vil ha store konsekvenser for samfunnets evne til å ivareta en rekke kritiske funksjoner, blant annet helse, miljø, matproduksjon, brannvern og sikkerhet i samfunnet.

Vurderinger utført av Norsk vann viser at norske kommuner de neste 20 årene må oppgradere og bygge ny infrastruktur for vann og avløp for 332 milliarder kroner. På toppen av dette kommer kostnadene som vil følge av eventuelle strengere krav til rensing av avløpsvann, slik som foreslått av EU-kommisjonen i forslag til revidert avløpsdirektiv av 26. oktober 2022.

Disse investeringene vil medføre en kraftig økning i de kommunale vann- og avløpsgebyrene. Norsk vann anslo i 2021 at gjennomsnittsgebyret vil om lag dobles fra dagens nivå til 2040.

I etterkant av disse vurderingene har den generelle prisveksten vært svært høy og prisveksten i anleggsmarkedet enda høyere. Kombinert med et betydelig økt rentenivå, betyr dette at gebyrene med all sannsynlighet vil måtte økes enda mer enn tidligere anslått.

Kommunene vil selvsagt forvalte sitt ansvar på best mulig måte. Samtidig bør det være av interesse for nasjonale myndigheter at investeringene innen vann- og avløp skjer på måte som er mest mulig samfunnsøkonomisk lønnsom og skaper størst mulig nytte for samfunnet og brukerne. Størrelsen på investeringsbehovet, betydningen av velfungerende vann- og avløpstjenester, og kompleksiteten i utfordringene gjør dette til en nasjonal sak.

Hva bør staten bidra med?

- Et felles kunnskapsgrunnlag for investeringene som må gjøres i vann- og avløpssektoren.
- Styrket innovasjon for å øke hastigheten, kvaliteten og kostnadseffektiviteten på investeringene i vann- og avløpssektoren. Program for teknologiutvikling må utvides til også å omfatte tiltak innen avløp, ikke bare drikkevann, som i dag. Eksempelvis vil innovasjon innen gravefrie løsninger for vedlikehold og utskifting av ledningsnettene kunne gi store økonomiske besparelser.
- Finansielle bidrag til nødvendige investeringer. Når det enorme investeringsbehovet sammenfaller med økonomisk strammere tider for husholdninger og næringsliv, kan det bli mer krevende å få gjennomført disse investeringene. Statlige bidrag bør ikke gis til å dekke kostnader

som skyldes eventuelle vedlikeholdsetterslep i kommunene, men til å kompensere for den spesielt høye kostnadsveksten vi nå opplever, samt for eventuelle nye og kostnadsdrivende krav til drikkevannsforsyning og avløpsrensing.

- Satsing på vannfaglig utdanning, forskning og utvikling. Det er sårt behov for at det utdannes tilstrekkelig med fagarbeidere og ingeniører/sivilingeniører på vann, avløp og miljø. Forskning og teknologiutvikling vil være avgjørende for å sikre utvikling, utbygging og vedlikehold av samfunnskritisk infrastruktur, samt tilpasning til klimaendringene.
- Nasjonalt senter for vanninfrastruktur. I vann og avløpsbransjen er ca. 90 prosent av gjenanskaffelsesverdien knyttet til ledningsnett, både på vann- og avløpssektorene. Bransjen er preget av mange små aktører, både på eiere/kommunesiden og på leverandørsiden. Dette fremmer ikke etablering av store felles kompetanse- og teknologiutviklingstiltak. Bransjen har derfor gått sammen om å etablere Nasjonalt senter for vanninfrastruktur. Målet med dette senteret er å samle bransjen om felles kompetanse og- teknologiutviklingstiltak på et praktisk plan. Det er byggestart for treningsfeltet/VA-ledningsnett i disse dager. Dette er lagt til NMBU Campus på Ås. Staten har bidratt med et betydelig beløp til etablering av senteret, og mye midler og dugnadsressurser er samlet inn fra kommuner og leverandørbransjen. Men det gjenstår et finansielt løft slik at senterets kursbygg kan oppføres. Her har staten en mulighet til å gi bransjen hjelp til å få raskere i gang dette viktige innovasjonssenteret for hele vann og avløpsbransjen.

Avslutningsvis vil vi peke på at investeringene i vann- og avløpssektoren vil gi økt verdiskaping og sysselsetting over hele landet og bidra til det grønne skiftet. Norsk vannteknologi og –kompetanse kan bli etterspurt i et voksende globalt marked, noe som ytterligere taler for at styrkede statlige bidrag på dette området vil gi stor samfunnsnytte.

Jan Oddvar Skisland
Leder, KS storbynettverk
Ordfører, Kristiansand

Rita Ottervik
Ordfører, Trondheim

Raymond Johansen
Byrådsleder, Oslo

Gunnar Wilhelmsen
Ordfører, Tromsø

Kari Nessa Nordtun
Ordfører, Stavanger

Monica Myrvold Berg
Ordfører, Drammen

Rune Bakervik
Byrådsleder, Bergen

Lisbeth Hammer Krog
Ordfører, Bærum

Mottakere:

Finansdepartementet - FIN

Klima- og miljødepartementet - KLD

Kommunal- og distriktsdepartementet